

Центральна міська бібліотека для дорослих ім. Бориса
Антоненка-Давидовича



Йосип Дудка. Душа без фальші.

До 100-річчя від дня народження

*Бібліографічний покажчик
Ромни – 2015*

Йосип Дудка. Душа без фальші. [Текст]: До 100-річчя від дня народження: бібліографічний покажчик / Центральна міська бібліотека для дорослих ім. Бориса Антоненка-Давидовича; укладач В. І. Салогуб. – Ромни, 2015.

Бібліографічний покажчик «Йосип Дудка. Душа без фальші» присвячений 100-річчю від дня народження поета Йосипа Дудки, має на меті ознайомити користувачів бібліотеки з біографією та творчим доробком відомого в Україні поета, нашого земляка Йосипа Дудки.

Бібліографічний покажчик підготовлений на основі фонду ЦМБ для дорослих ім. Бориса Антоненка-Давидовича.

Бібліографічний покажчик адресований літературознавцям, викладачам, учням та студентам, працівникам бібліотек. А також усім тим, хто цікавиться українською сучасною літературою.

НАША АДРЕСА:

Центральна міська
бібліотека для дорослих
ім. Бориса Антоненка-Давидовича
вул. Коржівська, 94
м. Ромни
Тел. 5-31-53
Ел. Адреса: library-romny@ukr.net

Дудка Йосип Михайлович (1915 – 1990)



“Хто я? Якщо коротко: українець. За трудовим походженням – син селянина-бідняка. За фахом – учитель російської мови й літератури (недагогічного стажу до півсотні літ). За світоглядом – інтернаціоналіст”

(Із автобіографії Йосипа Дудки)

15 листопада 1915 року в мальовничому куточку природи – урочищі Широкий Яр побіля села Вошилиха Роменського району Сумської області в родині селянина-бідняка Дудки народився хлопчик, який пізніше напише:

Прадід мій, кажуть, химерник-чаклун, був у Гаркуші “бідарик – дударик”. Може, це байка із давніх відлунь, може й насправді: Дудка ж недаром!.. Цупко в чепіги впинався мій дід, батько любив і соплку, й роботу. Древо не древнє, а все ж родовід, хрещений в купелі пісні і поту.

Батьки Михайло й Килина передали синочкові у спадок казкове прізвище, аби оспівував правду життя, і подарували біблійне ім'я Йосип, аби відшукав свою Марію. А ще край гори на узліссі, побіля самісінького берега річки Сули, полишили біляву хату, вкриту лепехою. У тій хаті виростав, малим любив сидіти на призьбі, вимальованій мамою червоною глиною. Найменший у багатодітній родині, ріс без догляду й ласки дорослих. Батькам за роботою ніколи було, а він усе плечі пригинав, боячись старших зведених братів і сестер. Від того й дорослим мав зсутулену поставу, але натуру виплекав не рабську. Цьому посприяли мудрі настанови діда Якова Привоя, який навчив п'ятирічного читати й писати, лічити й малювати, приохотив до книги й пізнання минувшини. Уроки діда Привоя брав разом із другом усього життя – Леонідом Пархомовичем – Леонідом Полтавою – майбутнім знаним поетом української діаспори (разом хлопці починали й віршувати). Коли Йосипа віддали до школи у Вовківці, улюбленим учителем став літератор Микола

Христовий. Глибоке знання літератури від нього, на все життя запам'ятав вірші Грицька Чупринки, Івана Багряного, Богдана Лепкого...а

Після закінчення Вовківської семирічки навчався в Недригайлівському вечірньому робітфаці (одночасно працюючи на сушарні Недригайлівського овочезаводу), закінчив школу колгоспної молоді при Роменському сільськогосподарському технікумі. Відвідував технікумівський літературний гурток Івана Павловича Галюна, тут познайомився із майбутнім поетом Олексою Ющенком. Боляче пережив 1933 року трагічну смерть Миколи Хвильового, тоді з душі вихопилися рядки:

“Дайте нагана,
кую одну.
Рана на рану,
з сміхом помру...”

Дуже хотілося навчатися далі. Тому взяв торбинку з сухарями і 5 карбованців, що дав на дорогу старший брат Микита, та й поїхав у Ніжин. І 1934 року став студентом українського відділення філологічного факультету педагогічного інституту. Одночасно навчався і працював, заробляючи гроші на прожиття (розвантажувач вночі вагони, тоді й зір собі зіпсував бертолетовою сіллю). 1937 року майже два місяці перебував під арештом через націоналістичні висловлювання і вірші та перехоплений лист братові Микиті, де згадувалися імена М. Хвильового і М. Скрипника. То був час масових звинувачень, коли заарештували професора Яненка, Миколу Сайка, Риндича.

Справа Дудки закінчилася лише виключенням із комсомолу та ще довелося перейти на російське відділення філфаку (так порадив добрий декан М. Повід, який і відстояв здібного хлопця від вигнання). Дипломом від 5 липня 1938 року надана кваліфікація вчителя російської мови та літератури в старших класах середньої школи. Залишився у Ніжині викладачем російської літератури бібліотечного технікуму, де вже рік працював на вечірньому відділенні ще студентом. Там працював до 30 серпня 1940 року.

Старенькі батьки кликали додому. Повернувся на Роменщину і став учителем російської мови Бобрицької середньої школи. Та недовго довелося учителювати. Братів Дудок: Михайла і Йосипа

готували для підпільної роботи в час війни. Для підкріплення і підсилення зв'язку висадили в Широкий Яр десант парашутистів. Та якийсь підлий зрадник видав патріотів. Захопили парашутистів і стратили (лише один вижив), Дудку Михайла з товаришами розстріляли, Дудку Йосипа та друзів довго катували в роменській тюрмі, а потім відправили в фашистську неволю. Три роки в глибинах Вестфальських шахт довбав вугілля №42-17 (Йосип Дудка), жив у промерзлих бараках і їв мерзлу брукву. Раз був засипаний обвалом шахти, двічі – в час бомбардування. У щоденнику того часу – запис про 22 березня 1945 року: “Назавжди пам'ятний день повернення з мертвих: засипаний цеглою і землею від стін “Брухштрасе” на глибині більше метра, мертвим відкопаний братами Забавськими з Білорусі, яка легка і прекрасна смерть! 23.03.45”.

Світлим променем у темряві жахіть стала для Дудки зустріч у Німеччині із другом Леонідом Пархомовичем, той посприяв навіть видруку його творів в українському журналі "Дозвілля", що виходив у Німеччині. То було неабиякою підтримкою для бідолахи. Після закінчення війни, з вересня 1945 року працював писарем у таборі 369 перевірконо-фільтраційного пункту НКВД СРСР у м. Бург. І лише в жовтні 1945 року повернувся на Україну.

А вдома – батько помер, старенька хата похилилась, розвалюється. Власне сімейне життя не складається. Скрізь руїни, скрізь потрібні чоловічі руки. Певний час працював у колгоспі. Треба було орати і сіяти, рости хліб. Уже й учителем Вовківської школи 1946 року став працювати, та все одно лишався колгоспником: ремонтував будівлі, косив сіно й пшеницю (за кожним косарем ішла одна в'язальниця снопів, а за Йосипом Михайловичем – дві, бо одна не встигала).

Зрештою якимось життя налагоджувалось. І Марію свою зустрів, одружився. Мають уже й Надію – надію на краще майбуття. Човен Дудки долає весняні повені. Жити допомагає краса природи й люблена робота. І вірші – його “сині птахи” щастя. Пише, друкується. З'являються публікації в збірках “Голоси молодих”, “Перший заспів”, кварталниках “Поезія”, в журналах “Вітчизна”, “Україна”, “Прапор”, “Жовтень”, “Дніпро”, “Радянська жінка”, в газетах “Літературна Україна”, “Молодь України”, “Радянська освіта”, “Сільські вісті”, обласних і районній. Навіть у Торонто

(Канада) 1968 року в антології поезії “Слово і зброя” її упорядник Леонід Полтава вмістив два вірші часів війни свого друга Йосипа Дудки. Якесь канадська газета передрукувала з “Радянської освіти” вірші “Біля картини”, “Лист султанові”... У видавництві “Радянський письменник” планується перша збірка поезій (про це видруковано навіть попередньо у видавничому плані). У Харківському видавництві мала вийти збірка для дітей “Зозуліні черевички”.

Та коли 1972 року в Києві почалися арешти, Йосипа Дудку теж звинуватили в “буржуазному націоналізмі”. Спершу йому запропонували на літоб’єднанні в Сумах виступити з осудом збірки “Червоне соло” Миколи Данька. Коли ж відмовився, почали винуватити (і доноси організували) у пропаганді українського слова і пісні, у зв’язках із закордоном і буржуазними націоналістами. Влаштували вдома обшук – забрали рукописи віршів, давні історичні книги. Порушили справу, викликали в Сумське КДБ, де мав давати письмові свідчення. Слідчим був Василь Іванович Ніколаєнко, який зачитав статтю про антирадянську діяльність, за якою “обіцяв” 5 років... Доля Дудки вирішувалася на вчительських зборах у присутності трьох обвинувачів (того ж слідчого із Сум та двох роменських), районного начальства – голови профспілки В. М. Петраченка та інших. Всі гуртом шпетили, що “Дудка спустився на дно”. Врешті педколектив Вовківської школи взяв на “перевиховання”. Довго по району паплюжили на різних нарадах, чого тільки не вигадуючи про Дудчин “націоналізм”.

Газети й журнали перестали його друкувати. Після 1972 – роки мовчання. “То гірше каторги”, – як сказав одного разу Йосип Михайлович. “Повторився для мене 1937 рік”. Приречений на мовчання, вистояв, не писав ні “покаянних”, ні “окаянних” речей, ні на кого не тикав пальцем... А ті, що мене ганьбили, сидять при портфелях і “перебудовуються” при перебудові”. Боляче, бо “це трагедія життя, що не склалося, трагедія нереалізованої людської сутності” (із листа Йосипа Дудки 1989 року редакції журналу “Україна”).

Ми жили в трагічну і сумну годину,
коли навіть чесним духу не стає –
Можна відректися роду і родини
і забути можна, хто ти є ...

Та не всі зрікались!.. І не всі забули,
хоч ламали крила всім лихі вітри.
Земле наша рідна! Дай нам знову сили,
щоб до тебе крильми й духом прирости.

Лише незадовго до смерті Йосип Дудка отримав можливість друкуватися в місцевій та республіканській пресі. “Дуже повільно починаю воскресати “на крутосхилі сивих літ...” Добірку віршів дав журнал “Дніпро”, видрукувані статті в “Молоді України”, “Радянській освіті”, “Сільських вістях”, “Вітчизні”. До видавництва “Радянський письменник” 1989 року знову подав рукопис збірки, мав позитивні відгуки письменників.

Не побачив єдиної своєї книжечки віршів “Собори душ”, бо пішов із життя 22 листопада 1990 року (збірка видана 1993 р.). Він прожив багатотрудні 75 літ. Казкове володіння красою із лісовими озерцями синьоцвіту пролісків і чистоводдям Сули зі срібними ліліями було його життєвим прихистком. Роки вчителювання були плідними, принесли багато вдячних вихованців: десь у Рівному працює радіожурналістом Олександр Оврамець, у далекому Кузбасі член Спілки письменників Росії Микола Ничик, у Герасимівці – поетеса Ніна Коряченко, у Сумах – журналіст Володимир Салій...

Дудчин чарівний край манив природою, теплом спілкування із людиною феноменальної пам'яті і широкої ерудиції. Йосип Дудка передплачував майже всі літературні (і не лише) газети й часописи. У його казковому царстві краси – Широкому Яру побували талановиті митці: Роман Іваничук, Олександр Підсуха, Платон Майборода, Василь Большак, Микола Іщенко, Кость Гордієнко, Іван Вирган, Анатолій Косматенко, Володимир Мордань, Петро Ротач, Олександр Юрченко, Дмитро Білоус, Іван Гончар, Олександр Шугай, Павло Ключина, Данило Кулиняк, Наталя Околітенко, Володимир Затулівітер, Микола Гриценко, Олексій Столбін, Дмитро Чередниченко, Володимир Коломієць...

У путі його завжди підтримували сині птахи - вірші.

І піду, померши, голубими снами.

Чесне все довершать ті, що йдуть за нами.

*Надія Йосипівна Карпенко – донька Й. М. Дудки,
м. Ромни.*

Поезія Йосипа Дудки

Дудка, Й. Собори душ [Текст] : поезії / Й. Дудка. – К. : Укр. письменник, 1993. – 111с.

Дудка, Й. Дерево правди народу [Текст]: вибране. – Чернігів : видавець В. М. Лозовий, 2010. – 104 с.

Дудка, Й. Поклик дороги. [Текст]: поезія, проза. – К. : Літопис-XX, 2013. – 244 с.

Дудка, Й. “Аврори” грім [Текст] : поезії / Й. Дудка. – Ком. шляхом. – 1967. – 11 листопада.

Дудка, Й. Береги. І буде кликати Сула. [Текст] / Й. Дудка. – Ком. шляхом. – 1968. – 30 січня.

Дудка, Й. Вірші [Текст] / Й. Дудка // Слобожанщина. – Суми, 1992. – С. 81-84.

Дудка, Й. Вірші [Текст] / Й. Дудка // Голоси молодих. – Х. : Прапор, 1969. – С. 92-96.

Дудка, Й. Вірші [Текст] / Й. Дудка // Пелюстки Ромен-цвіту : збірка творів місцевих авторів. – Ромни, 1993. – С. 63-66.

Дудка, Й. Горіла церковня [Текст] ; Криниці ждуть / Й. Дудка // Вісті Роменщини. – 1991. – 14 грудня.

Дудка, Й. Гуси зорі розплекали [Текст] / Й. Дудка // Ленінська правда. – 1966. – 11 грудня.

Де радіо, спинились люди [Текст] / Й. Дудка // Прапор Жовтня. – 1949. – 18 грудня.

Дудка, Й. Для наймолодших [Текст] : добірка віршів / Й. Дудка //Ленінська правда. – 1965. – 11 липня.

Дудка, Й. Для наймолодших : добірка віршів / Й. Дудка //Ленінська правда. – 1968. – 8 березня.

Дудка, Й. Його любов [Текст] : вірші / Й. Дудка // Лен. правда. – 1968. – 23 жовтня.

Дудка, Й. Кличе дзвоник [Текст] / Й. Дудка // Рад. освіта. – 1979. – 1 вересня.

Дудка, Й. Коли іду я рідним містом [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1990. – 21 липня.

Дудка, Й. Криниці ждуть [Текст] / Й. Дудка // Вісті Роменщини. – 1998. – 21 січня.

Дудка, Й. Криниці ждуть. Недописані рядки та ін. [Текст] / Й. Дудка // Вісті Роменщини. – 2005. – 12 листопада.

Дудка, Й. Людські права [Текст] / Й. Дудка // Ленінська правда. 1967. – 5 грудня.

Дудка, Й. Мова [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. - 1990. – 30 червня.

Дудка, Й. Монолог спаленого листка [Текст] / Й. Дудка // Діалог. –1992. – 13 липня.

Дудка, Й. На нове щастя [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1972. – 1 січня.

- Дудка, Й. Наснага. Вишнева гілка [Текст] / Й. Дудка // Лен. правда. – 1969. – 5 січня.
- Дудка, Й. Пам'яті Т. Г. Шевченка [Текст] / Й. Дудка // Прапор жовтня. – 1961. – 9 березня.
- Дудка, Й. Пісня срібної лілеї. Рильський за роялем [Текст] / Й. Дудка // Освіта. – 1991. – 11 січня.
- Дудка, Й. Пісня срібної лілеї [Текст] / Й. Дудка // Рад. жінка. – 1990. – № 4 (квітень).
- Дудка, Й. Пісня повчань. Світанок на Сулі [Текст] / Й. Дудка // Ленінська правда. – 1988. – 20 грудня.
- Дудка, Й. Погожа Криниця [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1990. – 4 серпня.
- Дудка, Й. Пристань надій [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1990. – 16 червня
- Дудка, Й. Пригадалось [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1969. – 13 грудня.
- Дудка, Й. Про тягла Кіндрата [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1962. – 18 грудня.
- Дудка, Й. Прозорість осені. Не заростайте сон-травою. [Текст] / Й. Дудка // Лен. правда. – 1970. – 17 жовтня.
- Дудка, Й. Прочитати своїм дітям [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом – 1969. – 1 лютого.
- Дудка, Й. Серце неподільне [Текст] / Й. Дудка // Діалог. – 1995. – 28 липня.
- Дудка, Й. Смішинки [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1968. – 30 березня.
- Дудка, Й. Собори душ. Могили предків [Текст] / Й. Дудка // Пам'ять століть. – 2001. – № 3. – С. 142-147.
- Дудка, Й. “...Совість нас кличе до дії” [Текст] / Й. Дудка // Лен. правда. – 1990. – 23 грудня.
- Дудка, Й. Стяг. Народу син. [Текст] / Й. Дудка // Слово і зброя : антологія поезії визвольної боротьби. – Торонто, 1968. – С. 23-24.
- Дудка, Й. Так буває в житті [Текст] / Й. Дудка // Лен. правда. – 1970. – 28 червня.
- Дудка, Й. Так буває в житті [Текст] / Й. Дудка // Дніпро. – 1989. – № 1. – С. 50-51.
- Дудка, Й. Тиблики [Текст] : оповідання, надруковане під псевдонімом Панас Колючий / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1967. – 7 червня.
- Дудка, Й. У серці нестиму розгойдану муку. Краплина сонця [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. 1967. – 4 липня.
- Дудка, Й. У серці нестиму... Монолог спаленого листка та ін. [Текст] / Й. Дудка // Сільські вісті. – 1991. – 30 серпня.
- Дудка, Й. Шукають нафту. Спалахи жоржин [Текст] / Й. Дудка // Лен. правда. – 1970. – 16 серпня.

Дудка, Й. Ще пісні співають! [Текст] / Й. Дудка // Лен. правда. – 1967. – 2 серпня.

Дудка, Й. Що водить сонце і світила [Текст] / Й. Дудка // Молодь України. – 1988. – 11 травня.

Дудка, Й. Яке пшоно – таке і дно [Текст] : смішинки у віршах / Й. Дудка // Лен. правда. – 1970. – 8 вересня.

Статті та замітки Йосипа Дудки

Дудка, Й. Ластівка добрих вістей [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1968. – 8 березня.

Дудка, Й. Мова не другорядне [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1990. – 30 червня.

Дудка, Й. Не втрачати, а примножувати!... [Текст] / Й. Дудка // Вісті Роменщини. – 1990. – 8 серпня.

Дудка, Й. Річка мого дитинства [Текст] / Й. Дудка // Ленінська правда. – 1988. – 10 серпня.

Дудка, Й. Сула з дитинства наймиліша [Текст] / Й. Дудка // Ком. шляхом. – 1970. – 14 лютого.

Слово про вчителя і поета Йосипа Дудку

Літературно-історичний альманах «Ромен» [Текст]: Присвячується 95-літтю від дня народження та 20-річчю від дня смерті поета-роменця Йосипа Дудки. – 2010. - №4.

Зборовський, А. «І всі болючі драми часу в моє життя вписали слід» [Текст] / А. Зборовський // Укр. слово. – 2013. – 7–13 серп. – С. 12.

Вертій, О. «... А й людиною якже не легко бути в наш час» (з листування Йосипа Дудки, Миколи Данька, Леоніда Малецького та Петра Ротача) [Текст] / О. Вертій // Філологічні трактати (СумДУ). – 2010. – Т. 2, № 2. – С. 42–64.

Відбулися перші “Дудківські читання” [Текст] // Сумщина. – 2009. – 25 грудня.

Грінка, О. Йосип Дудка. Душа без фальші / О. Грінка // Панорама (Суми). – 2010. – 29 нояб. – 5 дек. – С. Д7.

Гриценко, М. Дударик: пам’яті Й. Дудки, що жив над Сулою [Текст] : вірш / М. Гриценко // Гриценко М. Книжка. – К., 2000. – С. 11.

Діброва, Г. Живу – і серцем воскресаю [Текст] / Г. Діброва // Вісті Роменщини. – 1997. – 20 січня.

Інакодумство на Сумщині : зб. док. та матеріалів (1955–1990 роки). Т. 1 / Центр досліджень визвольного руху. – Суми : Мрія, 2012. – С. 13, 196–199, 240, 249, 268.

Роменщина літературна / упоряд. Г. С. Стрельченко, І. М. Овчаренко. – Суми : Еллада S, 2012. – С. 133–135.

Корнюшенко, І. Повернення Йосипа Дудки [Текст]: Книги наших земляків / І. Корнюшенко // Вісті Роменщини. – 1993. – 9 жовт.

Кубах А. Дорога до сердець... [Текст] / А. Кубах // Вісті Роменщини. – 2013. – 28 верес. – С. 7.

Кубах А. Дудківські читання [Текст] / А. Кубах // Вісті Роменщини. – 2011. – 26 січ. – С. 4.

- У Пустовійтівській школі Роменського району пройшли другі «Дудківські читання», присвячені 95-річчю від дня народження поета, педагога.
- Кубах, А. Дудка – поет і вчитель [Текст] / А. Кубах // Вісті Роменщини. – 2009. – 23 грудня. – С.3.
- Кулиняк, Д. Срібна лілея Йосипа Дудки [Текст] / Д. Кулиняк // Вісті Роменщини. – 1991. – 14 грудня.
- Літературна Сумщина / упоряд. В. П. Скакун. – К. : Музична Україна, 1995. – С. 200–201.
- Лобода, О. “Рихтує осінь акварелі...” [Текст] / О. Лобода // Вісті Роменщини. – 2005. – 12 листопада.
- Марченко Т. Запрошуємо до музею [Текст] / Т. Марченко // Вісті Роменщини. – 2011. – 26 січ. – С. 4.
- У музейній кімнаті Пустовійтівської школи Роменського району відкрито експозицію, присвячену життю і творчості Й. Дудки.
- Марченко, Т. Його життєдайні перелогі [Текст] / Т. Марченко // Вісті роменщини. – 2011. – 16 лист. – С. 3.
- Марченко Т. Учитель, поет, громадянин Йосип Дудка [Текст] / О. Марченко // Освіта України. – 2009. – 24 листоп. – С. 7.
- Марченко, Т. Йосипова дудка [Текст] / Т. Марченко // Вісті роменщини – 2008. - №96. – С. 2.
- Марченко, О. Живу і серцем воскресаю [Текст] / О. Марченко // Вісті Роменщини. – 1999. – 20 січня. – С. 3.
- Марченко, О. «Живу і серцем воскресаю» [Текст] / О. Марченко // Діалог. – 1998. – 20 листопада.
- Ницик, М. Таким його пам’ятаю [Текст] / М. Ницик // Літ. Україна. – 1996. – 8 лютого. – С.8.
- Околітенко, Н. Належить вічності: слово про вчителя і поета Йосипа Дудку [Текст] / Н. Околітенко // Укр. культура. – 1992. – № 8. – С. 24.
- Ротач, П. Леонід Полтава і Йосип Дудка [Текст] / П. Ротач // Літ. Україна. – 2001. – 13 грудня.
- Салій В. Найповніше видання Йосипа Дудки [Текст] // Сумщина. – 2013. – 24 лип. – С. 23.
- Салій, В. Йосип Дудка [Текст] / В. Салій // Земляки : альманах Сумського земляцтва в Києві. Вип. 2. – Суми, 2005. – С. 220-223.
- Сидоренко, А. Суворо доброта вчителя [Текст] / А. Сидоренко // Вісті Роменщини. – 2005. – 19 лист.
- Скакун, В. Йосип Дудка [Текст] / В. Скакун // Літературна Сумщина. – К., 1995. – С. 200-201.
- Сумщина в іменах : енци. довід. – 2-ге вид, перероб. та доп. / Сумський держ. ун-т; Рекламно-видавниче об-ня «АС-Медіа». – Суми : АС-Медіа : Фолігрант, 2004. – С. 136.
- Шугай, О. “Печаллю радість розбуди...” [Текст] / О. Шугай // Пам’ять століть. – 2001. – № 3. – С. 141-142.

Шугай, О. “Печаллю радість розбуди...” [Текст] / О. Шугай // Вісті Роменщини. – 1991. – 18 травня.

Ющенко, О. В полоні вічної краси [Текст] / О. Ющенко // Вісті Роменщини – 1997. – 22 жовт.

Ющенко, О. У царстві казки і краси [Текст] / О. Ющенко // Освіта. – 1991. – 11 січня.

Ющенко, О. Широкий Яр [Текст] : вірш / О. Ющенко // Ющенко О. Нев’янучий Ромен-цвіт. – К., 2008. – С. 58 - 60.

Яковенко, Г. Сині птиці його душі [Текст] / Г. Яковенко // Вісті Роменщини. – 1995. – 9 грудня. – С. 4.

Електронні ресурси:

Дудка Йосип Михайлович [Електронний ресурс] Режим доступу - <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Гриценко Микола. Йосип Дудка – робінзон із Посулля [Електронний ресурс] Режим доступу - <http://litgazeta.com.ua/articles/josyp-dudka-robinzon-iz-posullya/>

Зборовський Анатолій. «І всі болючі драми часу в моє життя вписали слід» [Електронний ресурс] Режим доступу – <http://ukrslowo.org/arkhiv/2013/30-32-3643-7-13-serpnia-2013-roku/401-i-vsi-boliuchi-dramy-chasu-v-moie-zhyttia-ypysaly-slid>

Околітенко Наталія. Хрест вісництва [Електронний ресурс] Режим доступу - <http://www.personal-plus.net/215/1937.html>

Вертій Олексій. Листування поета за Роменщини Йосипа Дудки [Електронний ресурс] Режим доступу - <http://history.sumynews.com/xx/1965-1985/item/36-lystuvannia-poeta-z-romenshchyny-yosypa-dudky.html>

На світлих витоках любові

Любили бувати в Широкому яру Олександр Підсуха, Дмитро Білоус, Олекса Ющенко, Петро Ротач, Олександр Шугай, Іван Гончар, Павло Ключина, Данило Кулиняк, Платон Майборода...

Благословенна земля, сходжена видатними митцями. У Дудки черпали силу, відроджувались духовно.

Йосип Михайлович був скарбницею світової літератури, цікавим співбесідником, вірним другом. У його вустах оживала антична історія, а серце боліло за вимушене мовчання Ліни Костенко, за власні недописані рядки.

Ольга Лобода, журналіст.

Поет впевнено веслував човна по хвилях життя – не збочив, не зрадив, бо вірив: “крізь чорні намули брехні, я знаю, зійдуть правди квіти”.

У затишному надсуллі спалахнула й згасла зірка народного поета. Через роки поневірянь його талант повертається до нас, воскресає з поміж

попелищ забуття. Він “перший у ключі” нагадував нащадкам: “ пита життя на кожнім кроці: – Ти де стоїш? На котрім боці?”

Естафета передана. У нашому інституті вирує творче життя. До літстудії приходять нові обдарування. Хочу, щоб тут пам’ятали мого земляка – простого сільського вчителя і талановитого поета Йосипа Дудку.

Олена Марченко м. Ніжин.

Один з віршів Йосипа Дудки називається “Пісня срібної лілеї”. Кажуть водяні лілеї на ніч закривають свої пелюстки й опускаються під воду, а в затулених срібних долоньках їхніх квіток ночують у теплі під водою всілякі водяні комашки.

Срібна лілея поезії Йосипа Дудки лише притоплена буднями в теплих водах ріки під назвою Лета. І ось нехай вона випірне й знову розквітне на поверхні води.

Данило Кулиняк, письменник м. Київ.

Нам дала його Вічність. І той, хто за найжорстокіших обставин зумів зберегти вірність моральним істинам, належить Вічності.

Коли-небудь Йосипа Дудку оцінять краще, ніж його сучасники, як він і передбачав.

Наталія Околітенко, журналіст, м. Київ.

В житті у мене було багато вчителів. Але такого, як Йосип Дудка я не зустрів ніколи. Незважаючи на те, що для цього талановитого українського педагога в сільській десятирічці не знайшлося вакансії учителя рідної літератури, він змушений був читати російську та зарубіжну, та для нас він не шкодував часу і багато розповідав про українську літературу, класичну і сучасну. Раділи, коли в обласних газетах, міськрайонній “Комуністичним шляхом”, а також в “Радянській освіті” з’являлись вірші нашого улюбленого класного керівника.

А як любив наш вчитель рідне письменство! Це від нього ми вперше почули правдиве слово про “Собор” Олесея Гончара, а те, що цей роман був його улюбленим твором свідчить такий факт: свою єдину збірку поезій Йосип Михайлович так і назвав “Собори душ”.

А з яким захопленням він розповідав про поезію Б. Олійника, Д. Павличка, І. Драча, Л. Костенко, прозу П. Загребельного, Ю. Мушкетика, В. Шевчука та інших українських письменників.

Микола Ничик, учень Й. Дудки.

З того, що лишилося у доробку поета, не все вивершене, як хотілося б. Про це він, сповнений планів і задумів, самокритично писав мені в листах. Але його слово, поза сумнівом, правдиве, чесне. І не забуваймо: творилося тоді, коли багатьом бракувало якраз громадянської мужності.

Олександр Шугай, літературознавець, м. Київ.

Дудка Йосип Михайлович мене вчив. Викладав російську мову і літературу у Вовківській середній школі, яку я закінчив. Потім доводилось неодноразово зустрічатись, із спостережень і розмов з ним я можу зробити висновок – це була людина з особливим поглядом на життя і навіть побут людський.

Його звинувачували в націоналізмі, а він мені сам говорив, що не є таким і це стверджує його донька Карпенко Надія в біографії Йосипа Михайловича, яку вона написала, посилаючись на автобіографію. Але він до безтями захищав українську мову і все національне, втручаючись в реалії життя, прагнучи їх покращити.

Йосип Михайлович любив своє, батьківське, якому не міг зрадити ніколи. Він коренями вріс у ту землю, на якій жили його предки. Коли б це було не так, то хіба б він міг побудувати житловий будинок для себе на Широкому Яру відстороненому від сіл, відрізаному річкою Сулою від села Вовківці, де він працював. Відсутність мосту спонукало перетинати довгі роки річку на човні, щоб потрапити на роботу, особливо важко це було зробити в повінь. Йому можна було побудувати хату в селі Вовківці ближче до школи, до роботи. Але цьому, напевно, завадила надмірна любов до батьківського. В його поезіях звучить те, що близьке його серцю і оточувало з дитинства, місця де в “рогозі вихлюпують качата”, “де пахне липою й суницями в гаю”.

Йосип Михайлович весь час жив, боровся і сподівався на дієвість наступних поколінь.

І піду, померши,
голубими снами.
Чесне все довершать
Ті, що йдуть за нами.

Овчаренко Іван Михайлович, письменник, поет, м. Суми.

Підготовлено за матеріалами : **Живу – і серцем воскресаю** : до 95-річчя від дня народження відомого українського поета, нашого земляка Йосипа Михайловича Дудки : біобібліографічний нарис / Сумська обл. універс. наук. б-ка ; уклад. В. І. Мазур. – Суми, 2010. – 11 с.

Стяг

Доля людини, що хвилі на морі
Здійметься вгору, донизу пірне,
Щастю зрадієм, поплачемо в горі,
Хвиля пролине, і все промине,

В бурі і грози, страшну непогоду,
В місячні ночі і росяну синь –
Вірним слугою і сином народу
Стяг свій звитяжний в житті пронеси!

Хай він ніразу в руках не схитнеться,
Вниз не хили наболіле плече,
Хай він на вітрі тріпоче і в'ється –
Серце холодне вогнем пропече!

Встануть нові, невідомі дороги –
Прямо і твердо, несхило іди,
Ждуть нас і кличуть вінки перемоги,
Сяє у путь нам маяк молодий!

В ніч горобину шукаючи броду,
В темінь холодну під зойки грози –
Сином незрадним і вірним народу
Стяг свій прекрасний в борні пронеси!

Народу син...

Народу син – я буду з ним,
Йому служу, йому корюся,
Повік живу чуттям одним,
Одним богам із ним молюся,

Бо лиш одна Україна – мати,
Де хвилі неба голубі,
Для неї жити і страждати,
За неї вмерти в боротьбі!

Німеччина, (“Ост” - табір), 1943 або 1944 р.

СИНІ ПТИЦІ

Мої вірші!..
Ви птахи сині.
Без вас я вмер би в самоті.
З дитячих весен і понині –
були ми разом у путі.

Сувора старість по краплині
з'їдає все, згинає вниз.
Спасибі вам, о птиці сині,
що ви мене ще не зреклись...

Я горе знав...
Життя нужденне.
І лиш тому я не погас,
що ви зліталися до мене
в той чорний час, тривожний час.

Й коли востаннє вдарять хвилі
і вітер геть задме свічу, –
тоді і я в далекий вирій
із вами разом відлечу.

Й. М. Дудка